

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2022 - 2026

Rok akademicki 2024/2025

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	<i>komputerowe narzędzia eksploracji danych</i>
Kod przedmiotu*	
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	<i>Kolegium Nauk Przyrodniczych</i>
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	<i>Kolegium Nauk Przyrodniczych</i>
Kierunek studiów	<i>informatyka</i>
Poziom studiów	<i>studia inżynierskie I-go stopnia</i>
Profil	<i>ogólnoakademicki</i>
Forma studiów	<i>stacjonarne</i>
Rok i semestr/y studiów	<i>rok III, semestr 6</i>
Rodzaj przedmiotu	<i>przedmiot kształcenia specjalnościowego</i>
Język wykładowy	<i>polski</i>
Koordinator	<i>dr hab. Jan Bazan, prof. UR</i>
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	<i>dr hab. Jan Bazan, prof. UR</i>

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
6	15			30					3

1.2. Sposób realizacji zajęć

zajęcia w formie tradycyjnej

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku)

egzamin

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Znajomość zagadnień realizowanych na przedmiotach: algorytmy i złożoność, programowanie obiektowe, język skryptowy, sztuczna inteligencja, metody eksploracji danych, bazy danych.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C ₁	Zaznajomienie studentów z przykładowymi konkretnymi systemami eksploracji danych, w których można wykonywać podstawowe zadania eksploracji jak przygotowanie danych, selekcja cech, konstruowanie klasyfikatorów, grupowanie obiektów i odkrywanie wzorców (np. reguła) itd.
C ₂	Kształcenie umiejętności stosowania bibliotek języka Python języka SQL w problemach eksploracji danych o średnim stopniu trudności.
C ₃	Zapoznanie studentów z paradygmatem Map-Reduce.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Ma wiedzę dotyczącą komercyjnych i niekomercyjnych narzędzi do eksploracji danych.	K_Wo7, K_Wo9
EK_02	Ma podstawową wiedzę dotyczącą metod eksploracji danych przeznaczonych do eksploracji dużych danych.	K_Wo7, K_Wo9
EK_03	Potrafi stosować wybrane narzędzia i biblioteki informatyczne do eksploracji małych, lecz „niełatwych” danych, w tym do realizacji w nich podstawowych zadań eksploracji.	K_U20
EK_04	Potrafi stosować wybrane narzędzia i biblioteki informatyczne do eksploracji „łatwych” dużych danych, w tym do realizacji w nich podstawowych zadań eksploracji	K_U20
EK_05	Potrafi realizować projekty informatyczne związane z budową systemów eksploracji dużych danych.	K_U20

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

1. Przegląd komputerowych metod eksploracji danych - przypomnienie.
2. Przegląd najbardziej znanych systemów i bibliotek programistycznych do eksploracji danych.
3. Środowisko programowania w języku Python jako nowoczesne środowisko do eksploracji danych.
4. Eksploracja danych z wykorzystaniem języka SQL.
1. Duże dane i problemy z ich eksploracją.
2. Zestawienie współczesnych podejść do eksploracji dużych zbiorów danych.
3. Strumieniowa eksploracja danych.

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

4. Eksploracja danych z wykorzystaniem równoległości obliczeń.
5. Podejście do obliczeń oparte na paradygmacie Map-Reduce z wykorzystaniem Apache Spark.
6. Biblioteka ML-lib dla Apache Spark

B. Problematyka ćwiczeń, konwersatoriów, laboratoriów, zajęć praktycznych

1. Zadania na przygotowanie danych do eksploracji.
2. Zadania na konstruowanie klasyfikatorów.
3. Zadania na grupowanie danych.
4. Zadania na wyliczanie reguł asocjacyjnych i sekwencyjnych.
5. Zadania na filtrację cech i wykrywanie nietypowych przypadków.
6. Zadania na eksploracja danych z wykorzystaniem języka SQL.
7. Zadania na strumieniową eksplorację danych.
8. Zadania na realizację eksploracji danych z wykorzystaniem równoległości obliczeń.
9. Zadania na zastosowanie paradygmatu Map-Reduce do obliczeń.
10. Zadania na wykorzystanie biblioteki ML-lib dla Apache Spark.

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład: wykład z prezentacją multimedialną

Laboratorium: rozwiązywanie zadań z użyciem komputera.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01, EK_02	Egzamin	wykład
EK_03	Kolokwium przy komputerze	lab
EK_04, EK_05	Projekt	lab

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Efekt	Ocena	Kryteria oceny
EK_01 EK_02	dst	Zna ogólnie funkcjonalności 2-3 wybranych narzędzi informatycznych do eksploracji danych oraz zna techniki realizacji w nich podstawowych zadań eksploracji. W szczególności, zna w jednym narzędziu i jednym języku programowania (SQL, Python) techniki wczytywania danych, ich przygotowania do eksploracji, wyliczania dla nich podstawowych statystyk, tworzenia podstawowych modeli eksploracji i wizualizacji podstawowych informacji o ich strukturze. Jednak nie ma wystarczającej wiedzy jak poprawnie użyć wyznaczone modele eksploracji danych zarówno w typowej jak i nietypowej sytuacji. Nie zna także technik wyliczania bardziej złożonych statystyk dotyczących danych lub wyznaczonych modeli.
	db	Posiada bardziej rozległą i niezawodną wiedzę o funkcjonalnościach wybranych narzędzi informatycznych do eksploracji danych w porównaniu z wymogami na ocenę dostateczny. Zna techniki wczytywania danych i ich

		przygotowania do eksploracji w co najmniej dwóch językach, aczkolwiek umiejętności w jednym języku są wiodące. Wie jak poprawnie użyć wyznaczone modele eksploracji danych w typowej sytuacji oraz jak wyliczać bardziej złożone statystyki dotyczące danych lub wyznaczonych modeli. Jednak nie wie, jak można poprawnie użyć wyznaczone modele eksploracji danych w nietypowej sytuacji lub w nietypowy sposób, tj. np. wtedy, gdy dane testowe trzeba je zaimportować w nietrywialny sposób.	
	bdb	Posiada rozległą wiedzę o funkcjonalnościach wybranych narzędzi informatycznych do eksploracji danych. Zna na dobrym poziomie w dwóch, a na bardzo dobrym poziomie w jednym języku programowania podstawowe techniki mierzenia jakości wyznaczonych modeli i formułowania opinii na temat jakości tych metod. Wie także jak poprawnie użyć wyznaczone modele eksploracji danych w typowej sytuacji oraz jak wyliczać bardziej złożone statystyki dotyczące danych lub wyznaczonych modeli. Wreszcie wie jak poprawnie użyć wyznaczone modele eksploracji danych w nietypowej sytuacji lub w nietypowy sposób, tj. np. wtedy, gdy dane testowe nie są bezpośrednio dostępne w narzędziu i trzeba je zaimportować w nietrywialny sposób.	
EK_03	dst	Potrafi stosować wybrane narzędzia informatyczne do eksploracji danych, w tym techniki do realizacji w nich podstawowych zadań eksploracji. W szczególności, potrafi stosować techniki wczytywania danych, ich przygotowania do eksploracji, wyliczania dla nich podstawowych statystyk, tworzenia podstawowych modeli eksploracji i wizualizacji podstawowych informacji o ich strukturze oraz potrafi stosować podstawowe techniki mierzenia jakości wyznaczonych modeli. Jednak nie zawsze potrafi poprawnie użyć wyznaczone modele eksploracji danych zarówno w typowej jak i nietypowej sytuacji. Ma także problemy z wyliczaniem bardziej złożonych statystyk dotyczące danych lub wyznaczonych modeli.	
	db	Potrafi stosować wybrane narzędzia informatyczne do eksploracji danych, w tym techniki do realizacji w nich podstawowych zadań eksploracji. W szczególności, potrafi stosować techniki wczytywania danych, ich przygotowania do eksploracji, wyliczania dla nich podstawowych statystyk, tworzenia podstawowych modeli eksploracji i wizualizacji podstawowych informacji o ich strukturze oraz potrafi stosować podstawowe techniki mierzenia jakości wyznaczonych modeli. Ponadto, potrafi poprawnie użyć wyznaczone modele eksploracji danych w typowej sytuacji oraz wylicza bardziej złożone statystyki dotyczące danych lub wyznaczonych modeli. Jednak nie potrafi poprawnie użyć wyznaczone modele eksploracji danych w nietypowej sytuacji lub w nietypowy sposób.	
	bdb	Potrafi stosować wybrane narzędzia informatyczne do eksploracji danych, w tym techniki do realizacji w nich podstawowych zadań eksploracji. W szczególności, potrafi stosować techniki wczytywania danych, ich przygotowania do eksploracji, wyliczania dla nich podstawowych statystyk, tworzenia podstawowych modeli eksploracji i wizualizacji podstawowych informacji o ich strukturze oraz potrafi stosować podstawowe techniki mierzenia jakości wyznaczonych modeli. Ponadto, potrafi poprawnie użyć wyznaczone modele eksploracji danych w typowej sytuacji oraz wylicza bardziej złożone statystyki dotyczące danych lub wyznaczonych modeli. Wreszcie potrafi poprawnie użyć wyznaczone modele eksploracji danych w nietypowej sytuacji lub w nietypowy sposób, tj. np. wtedy, gdy dane testowe	

		nie są bezpośrednio dostępne w narzędziu i trzeba je zaimportować w nietrywialny sposób.	
EK_04	dst	Potrafi realizować projekty informatyczne związane z eksploracją dużych danych przez zrównoleglanie obliczeń, przy czym projekty te mają własność uniwersalności na niskim poziomie (silnie dopasowane do danego zbioru danych).	
EK_05	db	Posiada umiejętności jak na ocenę dostateczny. Ponadto potrafi stosować paradygmat Map-Reduce w prostych sytuacjach.	
	bdb	Posiada umiejętności jak na ocenę dobry. Ponadto potrafi korzystać w realizowanym projekcie informatycznym związanym z eksploracją danych z biblioteki ML-lib dla Apache Spark.	

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	45
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	35
SUMA GODZIN	85
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	-
zasady i formy odbywania praktyk	-

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

1. Morzy T., Eksploracja danych; Metody i algorytmy, PWN, 2013.
2. Harrison, M.: Uczenie maszynowe w Pythonie, Helion, 2020.
3. Albon, C: Uczenie maszynowe w Pythonie. Receptury, Helion, 2019.
4. Zestaw noteboków dotyczących eksploracji danych w języku Python w środowisku Jupyter autorstwa Jana Bazana - dostępne na Teams.

5. Dokumentacja pakietu Scikit-learn: <https://scikit-learn.org>

Literatura uzupełniająca:

1. Larose D.T., Odkrywanie wiedzy z danych; wprowadzenie do eksploracji danych, PWN, 2006.
2. Beazley, D.: Python, zwięzłe kompendium dla programisty, Helion, 2022.
3. Moroney, L: Sztuczna inteligencja i uczenie maszynowe dla programistów, Helion, 2021.
4. Raschka, S: Python, Uczenie maszynowe, Helion, 2019.